

بسته پیشنهادی برای آن‌ها که می‌خواهند در دنیای تئاتر فعالیت کنند

نمایش اشک‌ها و لبخندها

نعیمه مونسی - «تئاتر» واژه‌ای است یونانی، به معنای چیزی که به آن نگاه می‌کنند. تئاتر یا همان نمایش، شاخه‌ای از هنرهای تجسمی است که داستانی را در برابر تماشاگران روایت می‌کند. هنری که با افکار و احساسات انسان‌ها ارتباط برقرار می‌کند و می‌تواند حامل پیام‌های اخلاقی، ملی، قومی و ارزشی به مردم یک جامعه باشد. یکی از هنرهای هفت‌گانه که قدمتش به اندازه عمر آدمی است؛ از زمان‌های بسیار دور، دسته‌هایی از مردم در سرازیری تپه‌هایی می‌نشستند و حرکات و آیین‌هایی را که به شکل فردی و گروهی اجرا می‌شده است تماشا می‌کردند. مردم در تئاتر، حضور و ارتباط چهره به چهره با بازیگر و فضای نمایش دارند و همین امر، تأثیرگذاری این هنر را نسبت به مدیوم سینما، بیشتر و عمیق‌تر کرده است و به همین دلیل، در جوامع توسعه‌یافته از عوامل اصلی تغییر و تحول جامعه به شمار می‌رود؛ هنری که کمک می‌کند جامعه به سمت یک شرایط آرمانی پیش برود. تئاتر می‌تواند با نمایش نیازها، رنج‌ها، خوشی‌ها، اشک‌ها و لبخندهای مردم، آینه‌ای از حیات فردی و اجتماعی یک جامعه و در عین حال، برای حل کمی و کاستی‌ها، الگو و الهام‌بخش باشد. امروز می‌خواهیم سری به دنیای شگفت‌انگیز هنر نمایش بزنیم و علاوه بر مرور شکل‌های مختلف هنر نمایش، از چگونگی تشکیل و تاسیس یک گروه تئاتر، چگونگی ورود به دنیای بازیگری تئاتر و ارکان شکل‌گیری یک تئاتر حرف بزنیم. اگر شما هم از نقش‌آفرینان یا مخاطبان و علاقه‌مندان این حوزه هستید، همراهی‌مان کنید.

چطور پا به دنیای تئاتر بگذاریم؟

اگر علاقه‌مندید در دنیای هنرهای نمایشی، یک مخاطب صرف نباشید و به شکلی، نقش‌آفرینی کنید، شاید این بسته راهنما، بتواند کمک‌تان کند.

لاهیجان، جشنواره ملی تئاتر مقاومت خرمشهر و...، از جمله مهم‌ترین جشنواره‌های هنرهای نمایشی کشورمان است.

چگونه از تئاتر بیشتر بدانیم؟

از جمله مجلاتی که در کشورمان به صورت تخصصی در مورد تئاتر می‌نویسند و تولید محتوا می‌کنند، می‌توان به «دو ماهنامه شبویه»، مجله «نمایش»، «فصل‌نامه نمایش‌نامه»، «ماهنامه تئاتر» و «ماهنامه هنرهای نمایشی پاراگراف» اشاره کرد. همچنین کتاب‌های بسیار زیادی در زمینه تئاتر در بازار نشر وجود دارد که «به سوی تئاتر بی چیز» اثر «برژی گروتسکی» که تجربه سال‌ها فعالیت‌های نمایشی خود را بی‌پرده و صادقانه در اختیار مخاطب می‌گذارد؛ «کارگاه تئاتر» اثر «عبدالرضا فریدزاده» که سال‌ها در محله‌های جنوب‌شهر تهران به اجرای تئاترهای خیابانی با مضامین اجتماعی مشغول است و تجربیات خود را در قالب دروس و توصیه‌های آموزشی در اختیار علاقه‌مندان گذاشته است؛ و «این صحنه، خانه من است» اثر «افسانه ماهیان» که مجموعه آثار و اندیشه و مصاحبه‌های استاد بی‌بدیل تئاتر ایران، حمید سمندریان را گردآوری کرده، از این جمله است.

شخص نویسنده یا نماینده او تکمیل شود. هر نمایش نامه در دو مرحله «متن نمایش‌نامه» و «اجرای نمایش‌نامه» بازیابی می‌شود. معمولاً زمان پاسخ‌گویی به بازخوانی متن نمایش‌نامه، بین سه تا چهار هفته است و کارشناسان شورای نظارت بر صدور پروانه نمایش، به سه صورت مشروط به بازیابی (قبول)، مشروط به اصلاح و مردود پاسخ می‌دهند. در صورت تأیید متن نمایش‌نامه، کارگردان موظف است نامه درخواست مدیر سالن برای تاریخ اجرا و محل اجرا را به شورای نظارت بر صدور پروانه نمایش استان ارائه کند. در صورت تأیید اجرای نمایش، در همان روز مقاضی می‌تواند به دبیرخانه تئاتر استان مراجعه و مجوز نمایش را بنا به درخواست مدیر سالن یا زمان مشخص و تعداد اجرای مشخص دریافت کند.

مهم‌ترین جشنواره‌های تئاتر در ایران، کدام‌ها هستند؟

جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر، جشنواره بین‌المللی تئاتر کودک و نوجوان، جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی تهران، جشنواره نمایش‌های آیینی و سنتی، جشنواره سراسری تئاتر رضوی، جشنواره بین‌المللی تئاتر خیابانی مریوان، جشنواره تئاتر خیابانی

می‌گیرند. کارگردانی شامل دو مرحله است: تهیه و تدارک، تمرین نهایی، تهیه و تدارک هر اثر، شامل مراحل گزینش ایده، تجزیه و تحلیل متن، انتخاب عوامل، تعیین حرکات و تعیین دیالوگ‌هاست و تمرین نهایی یا به قول خود تئاتری‌ها، اجرای ژنرال، تمرینی است که در آن لباس‌ها و گریم‌ها حاضر شده است و بازیگران با تصور یک اجرای کامل بایده‌روی صحنه بروند.

چگونه مجوز اجرای یک تئاتر بگیریم؟

گروه‌های نمایش معمولاً داوطلبانه، خودجوش و براساس روابط دوستانه و آشنایی و همکاری‌های قبلی تشکیل می‌شوند اما متأسفانه معمولاً حیات این گروه‌ها آسیب‌پذیر و کوتاه مدت است. تجربه‌های موفق تئاتری نشان می‌دهد انسجام، موفقیت، توسعه و تداوم فعالیت‌های تئاتری تا حد زیادی بستگی به ثبات و استمرار فعالیت گروه‌ها دارد. براین اساس، شورای عالی انقلاب فرهنگی با هدف همگانی‌شدن و گسترش و ارتقای فعالیت‌های نمایشی، «آیین‌نامه تأسیس و ثبت گروه‌های نمایش» را تنظیم و ابلاغ کرده است. برای دریافت مجوز اجرای نمایش توسط یک گروه، باید سه نسخه از نمایش‌نامه تان را به دبیرخانه تئاتر استان محل سکونت تان ارائه کنید و فرم تقاضانامه توسط

چگونه وارد فضای بازیگری تئاتر شویم؟

به طور معمول برای این که فردی وارد دنیای هنر بازیگری تئاتر شود، سه راه پیش رو دارد. اولین راه، کنکور هنر و تحصیلات دانشگاهی این رشته است که معمولاً افراد را وارد دنیای آکادمیک هنر و ارتباط با هنرمندان تحصیل کرده می‌کند. راه دوم، شرکت در کلاس‌های آزاد معتبر بازیگری است. و راه سوم، رابطه و پارتی و شانس است! هرچند هیچ کدام از این راه‌ها، تضمینی برای بازیگر شدن نیست و مهم، وارد شدن به فضای بازیگری نیست، بلکه ماندگاری و محبوبیت است. وقتی با علم و آگاهی وارد این حیطه شوید، موفقیت‌تان تا حد زیادی تضمین شده است.

چگونه یک نمایش‌نامه اجرا کنیم؟

شش عنصر مهم نمایش‌نامه از نظر «ارسطو»، شخصیت، داستان، زبان (گفتار)، ایده (اندیشه)، ریتم و منظر نمایش است که هر کدام محور مهمی در نمایش به حساب می‌آیند. هر تئاتر به یک داستان یا نمایش‌نامه نیازمند است که در پس اتفاقات و جریان‌های نمایش‌نامه، هدف خاصی را دنبال کند. نویسنده هر نمایش، موقعیت‌ها و روابط بازیگران را بهتر و عمیق‌تر درک می‌کند و برای همین معمولاً نویسنده‌ها، کارگردانی اثر خود را بر عهده

با شکل‌های مختلف تئاتر آشنا شوید

تئاتر، قالبی برای حرف زدن و نشان دادن مسائل اجتماعی، سیاسی و فرهنگی یک جامعه است که به دسته‌های پانتومیم (نمایش بی‌کلام)، نمایش روحوضی، پرده‌خوانی و نقالی، نمایش عروسکی، تئاتر خیابانی، تعزیه و به شکل جزئی‌تر، کابوکی و اپرا تقسیم می‌شود.

● «نمایش عروسکی» به نمایشی گفته می‌شود که عروسک‌ها بازیگران صحنه هستند و افرادی آن‌ها را به حرکت درمی‌آورند؛ افرادی که «عروسک‌گردان» خوانده می‌شوند.

● «اجرای خیابانی» شکلی از تئاتر است اما رها و راحت، بدون نیاز به طراحی لباس، گریم، طراحی صحنه و نورپردازی که توسط یک یا چند بازیگر، در محیط باز و در دل جامعه شکل می‌گیرد و به شاخه‌هایی مثل تردستی و شعبده‌بازی یا حتی معرکه‌گیری دسته‌بندی می‌شود.

● «پانتومیم»، نمایشی است که فقط توسط یک بازیگر انجام می‌شود و در آن از هیچ کلامی استفاده نمی‌شود.

● و در نهایت «کابوکی» نوعی تئاتر ژاپنی است که مجموعه‌ای از حرکات موزون و آواز سنتی ژاپنی‌هاست.

دانستنی‌های جالب تئاتری

از نمایش درمانی چه می‌دانید؟

هنر درمانی یکی از راه‌های درمان مضطرب و مشکلات روحی و روانی است. یکی از شاخه‌های هنر درمانی، بازی درمانی است که خود به شاخه‌های گوناگونی چون سایکودرام و درمان (نمایش) درمانی تقسیم می‌شود. نمایش درمانی، درمانی کمکی و غیر دارویی محسوب می‌شود که با مدد تکنیک‌ها و فرآیندهای نمایشی و بهره‌گیری از تئوری‌های نمایشی در مسیر رفع مسائل روحی، روانی و رفتاری اشخاص گام بر می‌دارد. شاید بتوان نخستین نشانه‌های نمایش درمانی را در رفتارهای رازآلود جادوگران و شفا دهندگان بدوی قبایل کهن، جست و جو کرد که به شکلی بی‌انگیزه فعالیت‌های نمایشی بر روان و حتی جسم آدمی است. در نمایش درمانی به فرد کمک می‌شود تا با تجسم و بازی کردن یک مسئله به جای فقط صحبت کردن، مسئله را بازنگری کند تا برای آن راه حل مناسب پیدا کند. به صورت کلی درگیر کردن جسم و ذهن، نظرات و احساس‌هایی را به سطح آگاهی فرد منتقل می‌کند که به آن‌ها وجوه غیر کلامی گفته می‌شود و نه تنها به کیفیت گفت و گو کمک می‌کند بلکه سرنخ‌هایی از انگیزه‌های نهفته درونی هر فرد را آشکار می‌کند. در نمایش درمانی، هنر ابزاری برای اصلاح رفتار و پالایش روح انسان‌ها را بر عهده دارد اما در خور ذکر است که برای صحنه طراحی شده است و برای مخاطب اجرا نمی‌شود.

تئاتر از کی و چگونه وارد ایران شد؟

تئاترهای اولیه ایرانی پیوند عمیقی با واقعه کربلا و سایر وقایع و زندگی پیامبران دارد که عموماً تعزیه نامیده می‌شود. تئاتر جدید و مدرن اروپایی همچون بسیاری دیگر از مظاهر غربی در زمان ناصرالدین شاه به ایران آمد. عظمت و شکوه اپراها و سالن‌های نمایشی فرنگ، دل شاه را برد و وی که شیفته ظاهرسازی و قبل از آن تکیه دولت را برای اجرای تعزیه تأسیس کرده بود، برای اجرای تئاتر مدرن، فرمان به تأسیس سالنی در تهران داد. او تئاتر اروپایی را اندکی دیده بود و چون به ایران بازگشت، مسیب تحولی در اجرای تعزیه‌های درباری شد. چندین نمایش کوچک که موضوع آن‌ها، اوضاع اجتماعی ایران بود، نوشته یا از زبان ترکی، ترجمه شد و اولین نمایش‌ها شکل گرفت. با طلوع مشروطیت، جوش و خروش عجیبی در زمینه ادبیات و فرهنگ به وجود آمد و تئاتر هم مانند هر شاخه دیگری از هنرهای ادبی و ذوقی، از این تحول عظیم بهره‌مند شد. «تئاتر فرهنگ» در عمارت مسعودیه، «تئاتر ملی» در هتل فاروس لاله زار و «کمدی ایران» که اولین موسسه منظم تهران به شمار می‌رفت و وزارت تئاتر ایران، آن را به رسمیت شناخت، سه فضای تئاتری اولیه ایران بودند که چهره‌های تئاتری زیادی در آن تربیت شدند. اگر به مطالعه تاریخ تئاتر در ایران علاقه‌مندید، کتاب «نمایش در ایران» بهرام بیضایی را که از مهم‌ترین مورخان هنرهای نمایشی ایران است، از دست ندهید.

خانه تئاتر سیدانی

پس از کانگورو، این ساختمان نماد کشور استرالیاست و همه ما با شنیدن نام سیدانی، شکل ساختمان این مجموعه برایمان تداعی می‌شود. ظرفیت کلی این مجموعه به حدود ۵۶۰۰ نفر می‌رسد و معمار دانمارکی آن، «خون اوزون»، با ساختش شهرتی جهانی برای خود رقم زد و جوایز بین‌المللی بسیاری را نصیب خود کرد. از این بنا به عنوان یکی از زیباترین بناهای ساخته شده در قرن بیستم نام می‌برند.